

Vysoká škola ekonomická v Praze
Fakulta mezinárodních vztahů
Obor: Mezinárodní studia - diplomacie

**Německo – čínská ekonomická diplomacie:
Strategické zájmy SRN**

Autor: Roman Annenkov

Vedoucí práce: Ing. Jana Peterková, Ph.D.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně a vyznačil všechny citace z pramenů.

V Praze dne

.....

podpis studenta

Úvod.....	5
1. Ekonomická diplomacie a její pojetí v SRN.....	7
1.1 Definice ekonomické diplomacie	7
1.2 Německá hospodářská politika ve vztahu se zahraničím.....	7
1.2.1 Role státu v zahraniční hospodářské politice Německa.....	8
1.2.2 Aktéři podpory ekonomické diplomacie.....	9
1.2.3 Instrumenty podporující ekonomickou diplomacii.....	10
2. Historie německo – čínských styků	11
2.1 Navázání styků a vývoj do 1. světové války	11
2.2 Německo – čínské vztahy v období mezi válkami	13
2.3 Poválečné styky a navázání oficiálních diplomatických styků.....	16
3. Vybrané oblasti německo – čínské spolupráce	18
3.1 Ekonomická spolupráce	18
3.2 Spolupráce státních orgánů a politická spolupráce	20
3.3 Spolupráce v oblasti kultury a vzdělávání	22
4. Německo – čínské mezivládní konzultace 2011	24
4.1 Výsledky spolupráce roku 2010 a mediální reakce	24
4.2 Mezivládní konzultace 2011	26
4.2.1 Společné prohlášení k prvním německo – čínským mezivládním konzultacím v Berlíně.....	26
4.2.2 Reakce německých a zahraničních médií	28
5. Vybrané investiční projekty mezivládních konzultací.....	30
5.1 Automobilový průmysl	31
5.1.1 Volkswagen Group	32
5.1.2 Daimler AG.....	33
5.2 Výstavba ekologických měst	34
6. Hodnocení německé ekonomické diplomacie vůči Číně.....	36
6.1 Obchodní a technologická spolupráce	36
6.2 Politická a zákonodárná spolupráce.....	37
Závěr	39
Bibliografie	40
Seznam příloh	45

Poděkování

Děkuji vedoucí práce Ing. Janě Peterkové, Ph.D. za ochotu, přínosné rady a trpělivé vedení při vypracovávání této práce.

Úvod

Ekonomická diplomacie je často skloňovaným termínem v oblasti současných mezinárodních vztahů. Pro každý stát je nezbytné snažit se vytvořit na mezinárodním poli takové podmínky, aby prosperovaly jeho veřejné i soukromé subjekty. Obzvlášť zajímavá jsou pak politická vyjednávání a rostoucí obchodní provázanost mezi významnými geopolitickými aktéry, kterými Spolková republika Německo (SRN) a Čínská lidová republika (ČLR) bezesporu jsou. Bakalářská práce se věnuje tématu ekonomické diplomacie mezi Německem a Čínou a identifikuje hlavní zájmy, které Německo ve vztahu s Čínou sleduje, jakým způsobem se je snaží naplnit a také jaké ústupky je nuceno podstoupit. Vztah těchto dvou zemí je jedním z nejvýznamnějších na současné geopolitické scéně. Již po staletí se obě země snaží o kvalitní, pro obě výhodnou a perspektivní spolupráci. Na další úroveň pak vztahy povýšily v roce 2011, kdy se konaly jejich vůbec první mezivládní konzultace, při kterých byla uzavřena celá řada politických i obchodních smluv. Konzultace a jejich výsledky jsou těžištěm práce, jejímž cílem je analyzovat dosavadní vývoj německo – čínských vztahů s důrazem nejen na společné zájmy, ale také dodnes kontroverzní oblasti, a prostřednictvím výsledků konzultací jsou demonstrovány hlavní sféry spolupráce, především v ekonomické oblasti. Následuje pohled na současné i budoucí zájmy, které Německo spoluprací s Čínou sleduje. Zohledněny jsou i politické otázky, které jsou s ekonomickými ve velké míře propojeny.

První kapitola se věnuje pojetí ekonomické diplomacie v současném Německu. Jmenuje její hlavní cíle, aktéry a roli státu v podpoře soukromých ekonomických subjektů ve vztahu se zahraničím.

Druhá kapitola pojednává o vývoji německo – čínských vztahů od 18. století. Ukazuje, že oba státy měly vždy velký zájem o hospodářskou, ekonomickou i další spolupráci. Čína vítala příliv německých investic, odborného know – how a pomoci s industrializací. Německo je jedním z hlavních cílů čínského exportu surovin a zboží a v posledních letech také investic. Kooperace obou států nebyla vždy bezproblémová, bariérami byly mj. zájmy jiných států, ať už se jednalo o jejich snahu Čínu kolonizovat, nebo i o přímé válečné konflikty.

Třetí část ukazuje hlavní oblasti dosavadní spolupráce Německa a Číny. Nelze vynechat objem bilaterálního obchodu, který činí z těchto zemí hlavní partnery v rámci jejich kontinentů. Ovšem poukázáno je i na méně často zmiňované okruhy, jako např. lidskoprávní dialog, dále spolupráce v oblasti vzdělávání a studentské výměny, ekologie, energetiky či rozvojové spolupráce.

Čtvrtá kapitola obsahuje hlavní události ve vzájemných vztazích posledních let, a to jsou mezivládní konzultace z roku 2011, vůbec první, jaké spolu Německo a Čína vedly. Představen je oficiální dokument vydaný u této příležitosti a také následná reakce médií, která se věnovala především obchodním zakázkám, které byly u příležitosti konzultací uzavřeny.

Pátá kapitola pak analyzuje vybrané oblasti spolupráce obou zemí. Zvolen byl automobilový průmysl, který tvoří podstatnou část průmyslu obou na export silně zaměřených států. Část kapitoly je věnována novým trendům v této oblasti spolupráce a také dvěma hlavními německým koncernům zastoupeným v Číně. Dále je uvedena ještě jedna oblast kooperace, a to projekty výstavby ekologických měst. V šesté kapitole jsou pak na dosavadní ukázky německé diplomacie ve vztahu k Číně aplikovány zamýšlené i možné cíle, které tím Německo sleduje.

Kromě knižních publikací byla při tvorbě práce využita také oficiální programová prohlášení německého ministerstva zahraničních věcí a zde dostupné materiály o činnosti, nástrojích a cílech německých zastupitelských orgánů v zahraničí. Pro hlavní část, mezivládní konzultace, bylo čerpáno především z dokumentů podepsaných při této příležitosti. Pro zmapování konkrétních zakázek pak byly použity výroční zprávy uvedených podniků, odborná periodika a ročenky Eurostat.

1. Ekonomická diplomacie a její pojetí v SRN

1.1 Definice ekonomické diplomacie

Slovem *diplomacie* je obvykle v odborných publikacích myšlen nástroj zahraniční politiky státu, jehož cílem je prosazovat státní zájmy v zahraničí. Skrývá se pod ní samozřejmě i mnoho dalších významů, jako vhodné vystupování ve společnosti, schopnost vyjednávat a taktním způsobem dosáhnout svého cíle.

Relativně novým výrazem je pak *ekonomická diplomacie*, přestože hospodářské a politické vztahy se navzájem ovlivňovaly od samotného počátku vzájemných styků mezi státními útvary. Po skončení studené války se ekonomická diplomacie stala důležitější než kdy předtím, a to nejen díky otevření mnoha trhů, ale i informačnímu a technickému pokroku a tlaku na odstraňování překážek mezinárodního obchodu. Pro každý stát je tak nutností podpora i soukromých podnikatelských subjektů v zahraničí. Definovat ekonomickou diplomacii je možné jako „nástroj cílevědomého a systematického uplatňování té části zahraniční politiky, které se týká ekonomických zájmů země a jejích subjektů, a která je prováděna pověřenými orgány, zejména hlavou státu nebo vládou, ministerstvem zahraničních věcí a diplomatickými zástupci.“¹

1.2 Německá hospodářská politika ve vztahu se zahraničím

Pro Německo je kvalitní hospodářská politika ve vztahu se zahraničím² velice důležitá, vývoz zboží a služeb je hnací silou německé ekonomiky a každé páté pracovní místo závisí na mezinárodním obchodě.³ Jak dále uvádí na svých webových stránkách německé ministerstvo zahraničí v části věnovaném úkolům zahraniční hospodářské

¹ HLADÍK, Jakub. *Ekonomická diplomacie ve službách firmy se zvláštním přihlédnutím k podnikatelským misím*. 1. vyd. Praha: Arista, 2001. ISBN 80-86410-17-X. s. 5

² Charakteristika německé zahraniční hospodářské politiky vychází z prohlášení dostupného na stránkách německého ministerstva zahraničních věcí.

³ Auswaertiges Amt. *Aufgaben des Auswärtigen Amts: Wachsende Bedeutung der Außenwirtschaftspolitik* [online]. 29.08.2011 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://www.auswaertiges-amt.de/DE/Aussenpolitik/Aussenwirtschaftsfoerderung/AufgabenAA_node.html

politiky, je tedy odpovědností státu zajistit přitažlivost pro zahraniční investory a napomoci tak vytváření a udržení pracovních míst, a s tím souvisí také úsilí o spravedlivou a udržitelnou mezinárodní spolupráci.⁴

1.2.1 Role státu v zahraniční hospodářské politice Německa

V tržní ekonomice je hlavní iniciativa v rukou podniku a stát poskytuje pomoc např. při vstupu na zahraniční trhy a usiluje o zlepšení podnikatelského prostředí, je-li třeba. Dalšími formami pomoci jsou informační a poradenské služby poskytované jak státními institucemi (velvyslanectví, generální konzuláty či státní agentura Germany Trade and Invest – Gesellschaft für Außenwirtschaft und Standortmarketing mbH, jejíž českou obdobou je CzechTrade), tak německými obchodními komorami v zahraničí. Stát také může zajišťovat konání veletrhů a výstav či uzavírání smluv o investicích. Pro německou spolkovou vládu je velmi důležitá také podpora malých a středních podniků, které německou ekonomiku pohánějí, ovšem samy mohou být finančně a personálně limitované. Úkolem státu je také zasazovat se v mezinárodních organizacích (Evropská unie, WTO, OECD atd.) o liberalizaci mezinárodního obchodu.

Podporou průmyslu se zabývají i zahraniční zastupitelské úřady Německa, činné ve více než 200 zemích světa.⁵ Zaměstnanci zastupitelských úřadů i ministerstva zahraničí v Berlíně fungují jako zprostředkovatelé a političtí průvodci, kteří napomáhají ke kontaktu zástupců německého průmyslu s politickým zastoupením druhé země i naopak, organizují kulaté stoly, workshopy, veletrhy; informují také o aktuálních projektech a tenderech a poskytují další poradenství, které přispívá k posouzení investičních rizik.

⁴ *Aufgaben des Auswärtigen Amts: Wachsende Bedeutung der Außenwirtschaftspolitik* [online]. 2011 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: http://www.auswaertiges-amt.de/DE/Aussenpolitik/Aussenwirtschaftsfoerderung/AufgabenAA_node.html

⁵ Oficiální stránky německé ambasády v Pekingu: *Vertretungen der Bundesrepublik Deutschland* [online]. 2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.china.diplo.de/Vertretung/china/de/Startseite.html>

1.2.2 Aktéři podpory ekonomické diplomacie

Německý průmysl v zahraničí podporují tyto instituce: diplomatické mise (velvyslanectví a konzuláty), obchodní komory a státní agentura Germany Trade and Invest – Gesellschaft für Außenwirtschaft und Standortmarketing mbH. Dohromady tvoří tzv. „tři pilíře podpory německého průmyslu v zahraničí.“⁶

Německé obchodní komory jsou oficiálními zástupci německého průmyslu v zahraničí. Jedná se o dobrovolné sdružení firem z Německa a dané země se sídlem v této partnerské zemi. Jejich hlavním úkolem je podpora zahraničního obchodu členských i nečlenských společností a podporovány jsou finančně i německým ministerstvem průmyslu a technologií. Po celém světě mají německé průmyslové komory asi 50 tisíc členských společností, z toho 80 procent je zahraničních, celkově síť čítá na 120 poboček v 80 zemích.⁷

Germany Trade and Invest – Gesellschaft für Außenwirtschaft und Standortmarketing (GTAI), v překladu Společnost pro zahraniční obchod a místní propagaci, vznikla roku 2009 ze Spolkové agentury pro zahraniční obchod, jejímž úkolem bylo přilákat zahraniční investice do Německa, a agenda se rozšířila i na průzkum zahraničních trhů, marketing a komunikaci a spolupráci s obchodními komorami. Shromažďované informace jsou pak k dispozici v brožurách, databankách a také pro konkrétní dotazy.⁸

⁶ *Akteure und Partner der Außenwirtschaftsförderung: Drei Säulen der Außenwirtschaftsförderung* [online]. 29.8.2011. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://www.auswaertiges-amt.de/sid_1FE2E5F9D0102494E2708D355BA1B326/DE/Aussenpolitik/Aussenwirtschaftsfoerderung/AkteurePartner_node.html

⁷ *Akteure und Partner der Außenwirtschaftsförderung: Auslandshandelskammern, Delegationen und Repräsentanzen der Deutschen Wirtschaft (AHKs)* [online]. 29.8.2011. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://www.auswaertiges-amt.de/sid_1FE2E5F9D0102494E2708D355BA1B326/DE/Aussenpolitik/Aussenwirtschaftsfoerderung/AkteurePartner_node.html

⁸ *Germany trade and invest: Historie* [online]. [cit. 2012-05-06]. Dostupné z: <http://www.gtai.de/GTAI/Navigation/DE/Meta/Ueber-uns/historie.html>

1.2.3 Instrumenty podporující ekonomickou diplomacii

Stabilní prostředí pro své exportéry se snaží spolková vláda vytvářet uzavíráním smluv s rozvojovými a rozvíjejícími se zeměmi o vzájemné ochraně investic a vytváření transparentního podnikatelského prostředí. S nimi pak souvisí i rozsáhlé předpisy pro investory, na něž je navázána možnost spolkových záruk. Spolková vláda poskytuje exportérům a bankám možnost pojistit rizika související s vývozní transakcí (např. nákupní riziko nebo riziko politické situace) neboli tzv. Hermes krytí, kdy stát zastoupí zahraničního partnera německého podniku při platební neschopnosti. V rámci tohoto programu, který v Německu funguje již od roku 1949, bylo v roce 2009 poskytnuto krytí ve výši 22 miliard eur, což představuje 2,8 procent německého exportu. 72 procent částky připadlo na obchod s rozvojovými a rozvíjejícími se zeměmi.⁹

Účinným instrumentem jsou rovněž veletrhy v zahraničí, kterých se pravidelně zúčastňuje asi 40 procent německých průmyslových podniků. Obchody uzavřené na veletrzích pak tvoří asi čtvrtinu příjmů prezentujících se společností. Účast na veletrzích a tím pádem pomoc se vstupem na zahraniční trh využije každoročně zhruba sedm a půl tisíce podniků, z toho cca. 80 procent jsou malé a střední.¹⁰

⁹ *Außenwirtschaftportal* [online]. 13.10.2011. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://www.ixpos.de/DE/06Meldungen/2010/Q3/EulerHermes__100726.html

¹⁰ *Instrumente der Wirtschafts- und Investitionsförderung: Beteiligung des Bundes an Auslandsmessen* [online]. 29.8.2011. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://www.auswaertiges-amt.de/sid_1FE2E5F9D0102494E2708D355BA1B326/DE/Aussenpolitik/Aussenwirtschaftsfoerderung/AkteurePartner_node.html

2. Historie německo – čínských styků

2.1 Navázání styků a vývoj do 1. světové války

Počáteční obchodní styky Číny a německých zemí byly vedeny pozemní cestou po Sibiři. Snaha vyhnout se zpoplatněným ruským cestám však vedla ke snaze využít námořní dopravu. První německé obchodní lodě tak dopluly do Číny roku 1752 pod znakem pruské obchodní společnosti Emden (celý původní název společnosti zní *Königlich Preußische Asiatische Compagnie in Emden nach Canton und China*¹¹). Císař Fridrich II. se tak snažil dohnat v úspěchu v obchodu s Asií Britskou, resp. Nizozemskou Východoindickou společností, jednalo se o spojení pruského přístavu Emden a čínského města Kanton. Úspěch společnosti však po několika letech přerušila francouzská anexe domovského přístavu Emden během sedmileté války.

V druhé polovině 19. století byla z Pruska, které tímto reprezentovalo celou Německou celní unii, vypravena Euleburgská expedice, jejímž cílem bylo zřízení obchodních a diplomatických styků s Čínou, Japonskem a Siamem. Roku 1861 tak došlo ke smluvnímu navázání těchto svazků a smlouva platila do 1. světové války, kdy ji Čína jednostranně vypověděla. Zanedlouho vzniklé Německo se pak díky snaze Bismarcka, který v Číně viděl velké investiční možnosti (za tímto účelem byla také založena v Šanghaji roku 1889 Německo – asijská obchodní banka), stalo po Británii druhým největším obchodním partnerem Číny.¹²

Německo neprojevovalo tak zřejmé koloniální ambice jako Velká Británie a Francie a proto také bylo viděno Číňany jako rovnocenný obchodní partner a ne jako dobyvatel; jednou z oblastí spolupráce přinášejících velké zakázky pro německé firmy bylo zbrojení. Před první čínsko – japonskou válkou v letech 1894–5 tak německá společnost AG Vulcan Stettin postavila pro čínskou armádu jednu z nejmodernějších válečných

¹¹ SIMMS, Brendan. Three Victories and a Defeat: The Rise and Fall of the First British Empire, 1714-1783. London: Penguin Books Ltd, 2007. ISBN 0140289844. s. 362

¹² SPIESS, Gustav. Die preussische Expedition nach Ostasien während der Jahre 1860-1862. Berlin: Verlag von Otto Spamer, 1864. s. 217-227

lodí své doby: Zhenyuan a Dingyuan¹³ a firma Krupp byla najata čínskou vládou na výstavbu opevnění strategického přístavu Port Arthur.

K obratu ve vztazích došlo v následujících letech. Roku 1897 došlo v Shandongu k vraždě dvou katolických německých misionářů a jako odpověď vyslali Němci do místa své jednotky. Číňané byli donuceni k ústupkům (např. financovat odškodnění církve a výstavbu dalších kostelů, navíc také Německo získalo roku 1898 pronájem zátoky Kiautschou na 99 let a byla započata tamní koloniální přestavba), ale museli čelit i snaze Rusů, Britů, Francouzů a Japonců také si zajistit vliv v Číně. Během následného Boxerského povstání proti kolonizátorům byl pak zabit samotný zástupce německé vlády v Číně, baron Clemens von Ketteler, což pak zapříčinilo údajnou zvýšenou agresi právě u německých vojáků, kteří společně s ostatním koloniálními mocnostmi rebelii potlačili.¹⁴

Oblastí, kterou byla Čína Němci silně ovlivněna, byla tvorba práva. V letech před pádem dynastie Čching již čínští reformátoři připravovali občanský zákoník podle německého vzoru. K přijetí již před koncem její vlády nedošlo, z jeho základů ale vychází zákoník Taiwanu přijatý v roce 1930 i Obecné zásady občanského práva Čínské lidové republiky zavedené roku 1985.¹⁵

Na počátku 20. století vliv Německa oslabil, když se dostalo do mezinárodní izolace poté, co byla roku 1907 založena Trojdohoda a o pět let dříve uzavřena anglo – japonská aliance, která je označována za první vojenský pakt mezi evropskou a neevropskou zemí. Japonsko tak uznalo zájmy Anglie v Číně a Anglie získala silného spojence v oblasti. Německo se neúspěšně pokusilo iniciovat dohodu se Spojenými státy a Čínou a snažilo se pak si alespoň zavázat těsně před První světovou válkou Čínu půjčkami poskytnutými nově vzniklé republikánské vládě. Po vypuknutí války Japonsko na straně Trojspolku vstoupilo na německá území v Číně, ovšem Němci byli příliš zaměstnaní situací na starém kontinentě na to, aby podnikli protikrok. Roku 1917

¹³ PAINE, S.C.M. *The Sino-Japanese War of 1894-1895: Perception, Power, and Primacy*. Cambridge: Cambridge University Press, 2003. s. 197-213

¹⁴ *Timeline of the Boxer Rebellion* [online]. [cit. 2012-05-06]. Dostupné z:

<http://asianhistory.about.com/od/modernchina/a/Timeline-Of-The-Boxer-Rebellion.htm>

¹⁵ YIN-CHING, Chen. Civil law development: China and Taiwan. *Stanford journal of East Asian affairs*. 2002, Volume 2, Spring 2002. s. 8-14

pak Čína vyhlásila Německu válku, jako odměna za podporu Trojspolku jí bylo slíbeno navrácení všech Němci zabraných území poté, co bude Německo poraženo. Tento slib ale naplněn nebyl a smlouva z Versailles přiznala území Japonsku, načež Čína dohodu odmítla podepsat. Německo pak s Čínou podepsalo mírovou smlouvu roku 1921.¹⁶

2.2 Německo – čínské vztahy v období mezi válkami

1. světová válka čínsko – německé vztahy velmi poznamenala a přetrhla dlouho budované obchodní vztahy. Ze skoro tří stovek německých firem v Číně po válce zůstaly pouze dvě.

Versaillská smlouva sice omezila možnost německého zbrojení, ale německé firmy stále patřily mezi hlavní průkopníky v oblasti vojenské techniky a možnost nalezly ve spolupráci s druhými zeměmi. Velké příležitosti viděly v možnosti podílet se na vyzbrojení Číny, která upadla do občanské války. Pro Čínu pak bylo Německo přitažlivé jako stát, který po válce musel ztratit své koloniální ambice a neměl na rozdíl od např. Britů nebo Sovětů ani snahu politicky Čínu ovlivňovat. Čína, sama se potýkající s vnitřními konflikty, také viděla Německo jako příklad úspěšného sjednocení. Důležitou osobou této doby byl Max Bauer, německý expert na zbrojní průmysl, který se stal poradcem Kuomintangu¹⁷ v této oblasti a v Německu lobbboval pro investice v Číně a zasadil se také o zmenšení čínské armády na počtem menší, ale lépe vycvičené elitní skupiny, které by účinněji čelily Japonsku.

Vzájemný obchod oslabil na přelomu 20. a 30. let vinou hospodářské krize, ovšem opět nabral na obrátkách po Mukdenském incidentu roku 1931, kdy Japonci zinscenovali útok na vlastní dopravní tepnu v Mandžusku, kterým pak odůvodnili invazi a obsazení této oblasti. Čína tak cítila nutnost začít s efektivním zbrojením pod centrálním plánováním jednotné vlády. Po převzetí moci národními socialisty se sjednotil také přístup v Německu. Doposud se tamní ministerstvo zahraničí snažilo prosazovat neutralitu ve vztahu k zemím Dálného východu a snahám investovat do tamního

¹⁶ KIRBY, William C. *Germany and republican China*. Palo Alto: Stanford University Press, 1984. ISBN 0804712093.

¹⁷ Čínská národní strana

zbrojařství. Nově vzniklé ministerstvo zbrojního průmyslu¹⁸ ovšem vyzývalo k úplné mobilizaci společnosti a získávání surovin, např. wolframu a antimonu, které mohla Čína dodávat ve velkém.

Důležitým úkolem bylo sjednotit do té doby rozdrobený a neefektivní čínský průmysl, ovšem toto platilo i pro německé zastoupení v Číně. Roku 1934 tak byla založena Obchodní společnost pro průmyslové produkty¹⁹ s cílem sjednotit německé průmyslové aktivity v Číně a tím také tvořit silnou konkurenci vůči jiným zahraničním subjektům. Ve stejném roce pak byla podepsána Smlouva o směně čínských surovin a zemědělských produktů a německých průmyslových a jiných produktů.²⁰ Tato barterová dohoda byla výhodná pro Čínu i z důvodu velkého zadlužení kvůli zbrojení v době občanské války a neochotě mezinárodního společenství zapůjčit peněžní prostředky. Německo získalo na oplátku nezávislost na mezinárodním surovinovém trhu. Roku 1937 se v Berlíně konala státní návštěva, kdy se zástupci čínské vlády setkali s nejvyššími představiteli německého režimu. Obě strany se navzájem ujistily, že Čína je pro Německo mnohem kvalitnějším partnerem než Japonsko, že Německo si nečiní žádné mocenské nebo politické nároky v oblasti Dálného východu, a byla potvrzena půjčka Číně v hodnotě sto milionů marek ke koupi německých zbraní a strojů.²¹ Čína pak dluh splácela nerostnými surovinami.

Samotná industrializace Číny byla komplikována různými faktory. Dlouhou dobu brzdily rozvoj protichůdné zájmy zahraničních mocností, např. dohoda bankovních domů Francie, Británie, Japonska a USA, které musely jednohlasně odsouhlasit každou zahraniční investici do čínských železnic. Roku 1936 tak měla Čína pouze 16 tisíc kilometrů železnic, navíc většina se nacházela v japonském Mandžusku. Německo ovšem do železniční dopravy začalo silně investovat kvůli vlastní potřebě rychlé dopravy surovin.²²

¹⁸ Wehrwirtschaft

¹⁹ Handelsgesellschaft für industrielle Produkte (Hapro)

²⁰ KIRBY, William C. *Germany and republican China*. Palo Alto: Stanford University Press, 1984. ISBN 0804712093. s 135

²¹ Akten zur deutschen auswärtigen Politik 1918–1945/ADAP. Baden-Baden, 1950.

²² BECK, Sanderson. *East Asia 1800-1949*. 1. vyd. Goleta, California: World Peace Communications, 2008. ISBN 9780979253249.

Hlavním projektem německo-čínské spolupráce byl tříletý plán z roku 1936, který spravovala čínská vládní komise pro národní zdroje a Hapro. Jeho cílem bylo v krátkodobém horizontu schopnost odolat Japonsku a v dlouhodobém hledisku vytvořit základ pro průmyslový rozvoj Číny. Součástí plánu byla monopolizace všech operací týkajících se wolframu a antimonu, výstavba centrálních oceláren v mnoha provinciích a rozvoj elektráren a chemických továren. Podle již podepsané dohody měli Němci poskytnout odborné znalosti a vybavení a zároveň školit čínské technické odborníky, Čína pak dodala Německu nerostné suroviny. Směna s Německem tvořila 17% čínského zahraničního obchodu a Čína se stala třetím největším obchodním partnerem Německa.²³ Slibně započatý plán ale narušila druhá čínsko-japonská válka.

Přes snahu zkvalitnit a vyzbrojit čínskou armádu byla japonská invaze drtivá a ještě roku 1937 byl dobyt Peking. Bylo tak ukončeno necelé desetileté slibně se rozvíjející spolupráce. Jednak byl čínský průmysl během války opět likvidován, navíc se Japonsko stalo spojencem nacistického Německa. Pro představitele Německa nebyla přesvědčivá lobby německých ani čínských obchodníků. Bylo povoleno pouze dokončit již objednané obchodní zakázky. Navíc byl roku 1937 podepsán Čínsko - sovětský pakt o neútočení, který umožnil Sovětskému svazu soustředit se na Německem ohroženou západní hranici, což také přispělo k zhoršení čínsko – německých vztahů.²⁴ Po pádu čínského Nankingu na konci roku 1937 vzala za své možnost, že by Německo bylo mediátorem mezi Japonskem a Čínou, protože japonské podmínky by za takové situaci již nebyly pro Čínu přijatelné. Na japonský nátlak byla také zastavena veškerá dodávka zbraní do Číny. Zájmy německých firem v Číně již nebyly nijak chráněny, jelikož monopolní obchodní postavení nyní patřilo Japoncům, a obchodní spojení Německa s Japonskem nebylo zdaleka tak výhodné a plodné jako s Čínou. Po podepsání paktu Molotov-Ribbentrop sice povolil Sovětský svaz Německu využívat ke spojení s Čínou Transsibiřskou magistrálu, ale i tato cesta se uzavřela po napadení Sovětského svazu roku 1941. Téhož roku Německo uznalo loutkovou čínskou vládu v Nankingu.

²³ FISCHER, Martin. *Vierzig Jahre deutsche Chinapolitik*. Hamburg: Institut für Asienkunde, 1962. s. 10-23

²⁴ HSIAO-TING, Lin. *Modern China's Ethnic Frontiers: A Journey to the West*. Oxon: Taylor & Francis, 2011. ISBN 0415582644. s.58

Po napadení Pearl Harboru se Čína formálně přidala ke Spojencům a Německu vyhlásila 9. prosince 1941 válku.

2.3 Poválečné styky a navázání oficiálních diplomatických styků

K zásadním změnám na domácím poli obou států pak došlo po skončení druhé světové války, kdy v roce 1949 vznikla jak Čínská lidová republika, tak dva samostatné německé státy. Již v tomto roce navázala diplomatické vztahy s Čínou jak Německá demokratická republika, tak další státy východního bloku. Naopak většina Západu navázala diplomatické vztahy s Čínskou republikou, známou také jako Taiwan, což znemožňovalo navázání vztahů s ČLR.

Ke změně této situace došlo až poté, co v roce 1971 byla ČLR přijata do Organizace spojených národů (OSN) a také díky tzv. *Ostpolitik* západoněmeckého kancléře Willyho Brandta, která znovu umožnila třetím státům mít diplomatické styky jak se Západním, tak s Východním Německem. SRN tak diplomatické styky s ČLR navázala roku 1972 a nastoupila tak na cestu stát se hlavním evropským obchodním partnerem Číny. O tři roky později Helmut Schmidt jako první západoněmecký kancléř oficiálně navštívil Čínu.²⁵ Rozvíjející se spolupráci zřetelně narušila reakce na nepokoje v Číně v roce 1989, kdy Západní Německo spolu s dalšími zeměmi na Čínu uvalilo sankce, ale díky oboustranné snaze byly poté opět vztahy do několika let normalizovány. Po znovusjednocení Německa roku 1990 se Čína stala jednou z priorit německé zahraniční politiky, což bylo potvrzeno zamítnutím prodeje ponorek Taiwanu roku 1993.²⁶ O dva roky později pak tehdejší čínský prezident Jiang Zemin jako první čínská hlava státu od založení moderního státu roku 1949 oficiálně navštívil SRN.²⁷

Německý Spolkový sněm v červnu 1996 vydal kritickou rezoluci *Zlepšení stavu lidských práv v Tibetu*,²⁸ která vztahy opětovně poškodila. Na podzim ale při setkání zástupců obou států na Valném shromáždění Organizace spojených národů německá

²⁵ *Backgrounder: Major events in China-Germany relations* [online]. 28. 6. 2011 [cit. 2012-04-09]. Dostupné z: http://news.xinhuanet.com/english2010/china/2011-06/28/c_13954322.htm

²⁶ *Bilaterale Beziehungen zwischen China und Deutschland* [online]. 28. 6. 2011 [cit. 2012-04-09]. Dostupné z: http://german.china.org.cn/archive2006/txt/2006-05/19/content_2237907.htm

²⁷ Více viz Příloha č. 1 – Výběr významných událostí v německo – čínských vztazích v druhé polovině 20. století

²⁸ *Verbesserung der Menschenrechtssituation in Tibet*

strana ujistila Čínu, že Německo nadále dodržuje politiku „jedné Číny“, jejíž součástí je i Tibet, a že diskuze na toto téma mají být řešeny prostřednictvím mezistátních dialogů o lidských právech.²⁹ Roku 2007 ovšem opět Tibet do německo – čínských vztahů vstoupil, a to když při návštěvě dalajlámy v Německu byla Angela Merkelová první německý kancléř, který se s ním setkal, a to přes protesty ze strany Číny, že toto jednání může vést k ochlazení vztahů (sama Merkelová se s dalajlámou již setkala roku 2005, ovšem tehdy ještě jako lídr opozice). Tyto události byly také zajímavé z pohledu čínské strany, která tentokrát nepříkročila k cenzuře internetu, když se na něm objevily hlasy kritizující Merkelovou, a oficiálně z „technických důvodů“ bylo zrušeno setkání německých a čínských expertů na téma ochrany duševního vlastnictví v Mnichově.³⁰

²⁹ *Politische Beziehungen* [online]. 2009 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: http://german.beijingreview.com.cn/60Jahre/2009-09/22/content_217862.htm

³⁰ Despite censure from Beijing, Merkel meets with Dalai Lama in Berlin. *NYTimes* [online]. 23.9.2007 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: http://www.nytimes.com/2007/09/23/world/europe/23iht-berlin.4.7609899.html?_r=1

3. Vybrané oblasti německo – čínské spolupráce

V této kapitole je uveden výběr z hlavních oblastí spolupráce mezi Německem a Čínou. Rozděleny jsou do tří částí. V části věnované ekonomice je zahrnuta hospodářská spolupráce a hodnoty vzájemného obchodu a rozvojové spolupráce a také energetická politika, která nabývá stále větší důležitosti. Následuje spolupráce státních orgánů a politických stran, kam také spadá právní dialog, jehož cílem je mj. posunout stav lidských práv v Číně na západní úroveň. Poslední část se pak věnuje kulturní výměně a vzdělávání.

3.1 Ekonomická spolupráce

Hospodářská spolupráce

SRN a Čína jsou si navzájem největšími obchodními partnery v rámci kontinentů. Roku 1979 byla podepsána *Dohoda o hospodářské spolupráci* a byl založen Společný výbor pro hospodářskou spolupráci na ministerské úrovni, který se od té doby sešel již čtrnáctkrát.³¹ Výboru v současnosti náleží šest pracovních skupin: uhlí, spolupráce v oblasti práva, obchodní statistika, standardizace norem, služby a ekologie. Od roku 1985 se pak konají společné konzultace o stavu a vývoji světové ekonomiky, ekologie, vzájemných investicích a technologické spolupráci, proběhlo již 17 setkání. Od roku 1997 je činné *Německo – čínské fórum pro hospodářskou a technickou spolupráci*,³² které má za úkol podporovat spolupráci v oblasti dopravy, biotechnologií, energetiky, vzdušné a pozemní dopravy, ochrany životního prostředí a úspory energie a prozatím tak bylo realizováno již 70 projektů, např. vývoj komunikační 3G technologie TD-SCDMA nebo magnetická rychlodráha v Šanghaji.

³¹ *Erfolge und Perspektiven der Chinesisch-Deutschen Zusammenarbeit* [online]. 23. 6. 2011 [cit. 2012-04-09]. Dostupné z: <http://de.china-embassy.org/det/sbwl/t833145.htm>

³² Chinesisch-Deutsche Forum für wirtschaftliche und technologische Zusammenarbeit

Bilaterální obchod

Za čtyřicet let spolupráce zaznamenal vzájemný obchod velký nárůst. Zatímco export německých firem do Číny v roce 1972 činil 270 milionů dolarů, v roce 2011 to bylo 85,7 miliard s meziročním nárůstem 20 procent, dovoz z Číny pak byl v objemu 105 miliard dolarů s meziročním nárůstem 26 procent. Od roku 1989 je Německo vůči Číně v obchodním deficitu. Obchod s Německem představuje přibližně 30 procent obchodu Číny a Evropské unie. Od roku 2002 je Čína po Spojených státech a před Japonskem druhý největší mimoevropský obchodní partner Německa. Vývozním artiklem Německa jsou především elektronické výrobky, dopravní prostředky, chemické látky a optické a lékařské přístroje. Čína pak do Německa vyváží hlavně elektrická zařízení, stroje, lodě, textil, oděvy, chemikálie a hračky.³³

Německo – čínský obchod si růstový trend uchoval i přes hospodářskou krizi, což odráží velký potenciál hospodářské spolupráce těchto zemí, které se obě staví proti protekcionistickým opatřením v obchodě mezi sebou. Čína především vítá dovoz high-tech výrobků a je ochotna přijmout aktivní opatření pro další rozkvět obchodních vztahů.

Rozvojová spolupráce

Německá spolková vláda poskytuje od roku 1982 Číně rozvojovou pomoc v oblasti finanční a technické spolupráce. V rámci finanční spolupráce dodává spolkové ministerstvo pro hospodářskou spolupráci a rozvoj od roku 1985 Číně zvýhodněné půjčky a nevratné dotace na podporu hospodářského a sociálního rozvoje. Kromě toho německá Bankovní skupina úvěrového ústavu pro obnovu³⁴ poskytuje od roku 2006 rozvojové půjčky Číně a ministerstvo životního prostředí dodává od roku 2008 zvýhodněné úvěry a dotace na programy na boj s klimatickými změnami. Do konce roku 2010 bylo celkem v rámci bilaterální spolupráce poskytnuto 8,1 miliardy dolarů, z toho 7,5 miliardy formou úvěrů a 600 milionů v nevratných dotacích, na více než 200

³³ AUSWAERTIGES AMT. *Beziehungen zwischen der Volksrepublik China und Deutschland*:

Wirtschaftsbeziehungen [online]. [cit. 2012-05-01]. Dostupné z: http://www.auswaertiges-amt.de/sid_F7888FCCABE6C4D3085481DC02CD1E50/DE/Aussenpolitik/Laender/Laenderinfos/China/Bilateral_node.html#doc334538bodyText4

³⁴ Bankengruppe Kreditanstalt für Wiederaufbau

projektů v oblasti infrastruktury, vzdělání, zemědělství, zdravotnictví a ochrany životního prostředí.³⁵

Spolupráce v energetické politice

Klimatické změny jsou jednou z klíčových otázek, kterými se musí Čína do budoucna zabývat. Spolu s nimi je také rozvoj alternativních zdrojů energie a efektivní využití energie oblastí, na kterou se musí Čína, procházející velkou urbanizací, soustředit. Zde se nachází velký prostor pro spolupráci s Německem, které je na čelní světové pozici co se týče ochrany klimatu a životního prostředí a rozvoje alternativní energie. Jedním z důležitých bodů setkání vrcholných představitelů obou států tak tvoří trojice Energie – Životní prostředí – Klima. Zatímco v Německu byl přijat ambiciózní plán odstavit jadernou energii a plně využívat obnovitelné zdroje, Čína se ve svém dvanáctém pětiletém plánu soustředí na trvale udržitelný rozvoj namísto čistě kvantitativního růstu.³⁶

3.2 Spolupráce státních orgánů a politická spolupráce

Spolupráce zákonodárných orgánů a politických stran

Čína a Německo podepsaly roku 2005 *Společné prohlášení předsedy Všečínského shromáždění lidových zástupců a předsedy Spolkového sněmu Spolkové republiky Německo*,³⁷ čímž byl vytvořen mechanismus pravidelných výměn mezi legislativními orgány obou zemí. Cílem je navázat co nejužší kontakty mezi představiteli zákonodárných orgánů, výborů a parlamentních skupin na obou stranách a významně tak přispět k rozvoji bilaterálních vztahů.

³⁵ *Erfolge und Perspektiven der Chinesisch-Deutschen Zusammenarbeit: Entwicklungszusammenarbeit* [online]. 2011 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://de.china-embassy.org/det/sbwl/t833145.htm>

³⁶ AUSWAERTIGES AMT. *Beziehungen zwischen der Volksrepublik China und Deutschland: Energiepolitische Zusammenarbeit* [online]. 2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: [http://www.auswaertiges-](http://www.auswaertiges-amt.de/DE/Aussenpolitik/Laender/Laenderinfos/China/Bilateral_node.html#doc334538bodyText4)

[amt.de/DE/Aussenpolitik/Laender/Laenderinfos/China/Bilateral_node.html#doc334538bodyText4](http://www.auswaertiges-amt.de/DE/Aussenpolitik/Laender/Laenderinfos/China/Bilateral_node.html#doc334538bodyText4)

³⁷ Die gemeinsame Erklärung des Vorsitzenden des Ständigen Ausschusses des Nationalen Volkskongresses der Volksrepublik China und des Bundestagspräsidenten der Bundesrepublik Deutschland

Důležitou součástí vztahů jsou také styky mezi politickými stranami. Od 80. let 20. století pěstuje Komunistická strana Číny přes ideologické rozdíly kontakty s hlavními stranami v Německu. V současnosti to jsou křesťanští demokraté (CDU-CSU), sociální demokraté (SPD), svobodní demokraté (FPD), zelení a levicoví Die Linke.³⁸

Justiční spolupráce

Kontakty mezi ministerstvy spravedlnosti obou zemí byly navázány roku 1984. V letech 1987, 2000 a 2006 pak byly podepsány celkem tři dohody o výměně a spolupráci v oblasti práva. Justiční orgány obou zemí spolupracují také v rámci příslušných konvencí OSN v boji proti mezinárodnímu organizovanému zločinu, korupci a obchodu s drogami. Veden je i lidskoprávní dialog, který je nezbytný pro vzájemné porozumění a posílení spolupráce dvou zemí s odlišným sociálním systémem a kulturní tradicí.³⁹

Právní dialog

Německo – čínský právní dialog vychází z dohody tehdejšího německého kancléře Gerharda Schrödera a čínského předsedy vlády Zhu Rongjiho z listopadu 1999. Jeho dlouhodobým cílem je právní dialog mezi oběma státy a prosazování lidských práv v Číně. Německo v dialogu zastupuje spolkové ministerstvo spravedlnosti, čínskou stranu legislativní úřad Státní rady. Jednou ročně se pak koná sympozium vládních úředníků a expertů, naposledy se odehrálo v září 2011 v čínském Qingdau na téma „Trestněprocesní právo v právním státě“, příští ročník je pak naplánován na červenec 2012 v Mnichově na téma „Občanská práva a státní předpisy v digitální éře.“⁴⁰

³⁸ *Erfolge und Perspektiven der Chinesisch-Deutschen Zusammenarbeit: Austausch zwischen Gesetzgebungsorganen und Parteien* [online]. 2011 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://de.china-embassy.org/det/sbwl/t833145.htm>

³⁹ *Erfolge und Perspektiven der Chinesisch-Deutschen Zusammenarbeit: Zusammenarbeit im Justizbereich* [online]. 2011 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://de.china-embassy.org/det/sbwl/t833145.htm>

⁴⁰ *Beziehungen zwischen der Volksrepublik China und Deutschland: Rechtsstaatsdialog. Auswaertiges Amt* [online]. 2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://www.auswaertiges-amt.de/sid_A4E70E7C884FC6DD5959D6FFAC0C7D2B/DE/Aussenpolitik/Laender/Laenderinfos/China/Bilateral_node.html#doc334538bodyText1

3.3 Spolupráce v oblasti kultury a vzdělávání

Kulturní výměna

Společně s otevíráním se světu v druhé polovině dvacátého století se Čína také snaží aktivně šířit svůj jazyk a kulturu v zahraničí. Tyto úkoly plní jak státní kulturní centra, tak Konfucius Instituty na dvanácti německých univerzitách. Velmi výrazně se do historie této spolupráce v Německu bezesporu zapíše rok 2012, který je zasvěcen oslavám čtyřicátého výročí navázání diplomatických vztahů mezi Německem a Čínou jakožto Rok čínské kultury, během kterého proběhne na pět set kulturních akcí a diskuzí. Čína se jako pořadatel opírá o partnerství měst, koncertních hal a výstavních domů a snaží se představit čínskou hudbu, divadlo, film, tanec, literaturu a výtvarné umění nejen odborné, ale i široké veřejnosti.⁴¹

V Číně naopak během let 2011 a 2012 probíhá putovní výstava „Německo a Čína – Společně v pohybu“⁴² na téma udržitelné urbanizace, která se poprvé představila roku 2010 na výstavě EXPO v Šanghaji. Německo se zde prezentuje jako partner pro společné řešení výzev plynoucích ze současné rychlé urbanizace Číny.⁴³ Kromě toho provozuje německá strana v Pekingu a Šanghaji a dalších městech také Goethe institut a další kulturní, informační a vzdělávací centra.

Spolupráce ve vzdělávání

Roku 2007 byla založena v Číně iniciativa „Školy – partneři pro budoucnost“,⁴⁴ jejímž cílem je zvýšit v Číně počet studentů německého jazyka a dále vzdělávat učitele němčiny. Na iniciativě se podílí Goethe Institut a Centrum pro vzdělávání v zahraničí.⁴⁵

⁴¹ *Kulturjahr Chinas in Deutschland 2012* [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z:

<http://www.cn2012de.com/deindex.aspx>

⁴² Deutschland und China – Gemeinsam in Bewegung

⁴³ AUSWAERTIGES AMT. *Deutschland und China - "Gemeinsam in Bewegung"* [online]. 2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.auswaertiges->

amt.de/DE/Aussenpolitik/Laender/Laenderinfos/China/Bilateral_node.html#doc334538bodyText4

⁴⁴ Schulen: Partner der Zukunft

⁴⁵ Zentralstelle für Auslandsschulwesen

Na čínských vysokých školách se studiu německého jazyka věnovalo roku 2011 zhruba 36 tisíc studentů. Na 76 univerzitách je možné získat bakalářský titul z německého jazyka. Na německých univerzitách pak studovalo ve stejném roce 24 tisíc čínských studentů a tvořili tak národnostně nejpočetnější skupinu zahraničních studentů v Německu. Naopak v Číně studovalo 4 tisíce Němců, z nichž tři čtvrtiny tvořily krátkodobé pobyty zaměřené na studium jazyka, jen malá část navštěvovala odborné kurzy. Německé a čínské univerzity pak již společně pracovaly celkově na 580 vědeckých projektech.⁴⁶

⁴⁶ AUSWAERTIGES AMT. *Beziehungen zwischen der Volksrepublik China und Deutschland: Austausch im Bildungswesen* [online]. 2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://www.auswaertiges-amt.de/sid_4A3229AECEB24DADE91C7DB17F13AEDE/DE/Aussenpolitik/Laender/Laenderinfos/China/Bilateral_node.html#doc334538bodyText10

4. Německo – čínské mezivládní konzultace 2011

4.1 Výsledky spolupráce roku 2010 a mediální reakce

V červnu 2010 se předseda vlády ČLR Wen Jiabao a německá kancléřka Angela Merkelová dohodli na ustavení pravidelného mechanismu setkání na vrcholné úrovni. Během návštěvy Merkelové v Číně, která proběhla od 15. do 18. června 2010, bylo vydáno *Společné německo – čínské komuniqué ke komplexní podpoře strategického partnerství*,⁴⁷ v němž byly společně formulovány závazky, jak budou třetí a čtvrtá největší ekonomika světa postupovat proti hospodářské krizi. Zdůrazněna byla i spoluzodpovědnost za globálně působící opatření a také prohloubení oboustranné mírové spolupráce ve všech oblastech. Dokument je rozdělen na tři části podle jednotlivých oblastí spolupráce. V první, věnované politice, kde Německo mj. stvrzuje svůj postoj k územní integritě Číny, je vyjádřena důležitost dialogu o lidských právech a také již desetiletí trvajících státoprávního dialogu. Zmíněno je budoucí posílení spolupráce v mezinárodních organizacích (např. podpora reformy OSN), peacekeepingových operacích, obnově Afghánistánu či boji proti pirátům v Africkém rohu. V druhé, na hospodářství zaměřené části, se Německo zavazuje prosazovat v Evropské unii pro Čínu status tržní ekonomiky, Čína povede intenzivněji dialog s celou EU, obě země se zavazují více spolupracovat v rámci skupiny G20, vzdát se jakékoliv formy protekcionismu, prohloubit spolupráci v rámci *Německo – čínského fóra pro finanční stabilitu*⁴⁸ a *Německo – čínského fóra pro hospodářskou a technologickou spolupráci*⁴⁹ a postupovat proti klimatickým změnám. Důraz je kladen také na protikrizová opatření a zavádění globálního ekonomického řádu a dohledu nad finančním sektorem. Třetí část se pak věnuje kultuře a společnosti a zmiňuje především prohloubení spolupráce ohledně výměny mládeže, studentů a podporu dialogu mezi novináři a jinými zástupci médií a zástupci obou států.

⁴⁷ Deutsch – chinesisches Gemeinsames Kommuniqué zur umfassenden Förderung der Strategischen Partnerschaft. www.auswaertiges-amt.de [online]. 18.6.2010 [cit. 2012-04-14]. Dostupné z: [http://www.auswaertiges-amt.de/cae/servlet/contentblob/599088/publicationFile/50187/100718-](http://www.auswaertiges-amt.de/cae/servlet/contentblob/599088/publicationFile/50187/100718-DeutschChinesisches_Kommunique.pdf)

DeutschChinesisches_Kommunique.pdf

⁴⁸ Deutsch – Chinesische Forum über Finanzstabilität

⁴⁹ Deutsch – Chinesische Forum für wirtschaftliche und technologische Zusammenarbeit

Německá média na konci roku 2010 označila tento velmi důležitý rok ve vzájemných vztazích za úspěšný, i když se místy objevily námitky u některých témat. Celé Komuniké bylo považováno za „historický dokument.“⁵⁰ Rok 2010 byl také viděn jako velmi významný z hlediska samotné intenzity diplomatických styků, prezident Hu Jintao a Angela Merkelová spolu hovořili celkem pětkrát a společně se setkáními Merkelové a čínského předsedy vlády a s připočtením účasti dalších ministrů a zemských kancléřů byla setkání tak častá, jako u málokterých jiných mocností a států světa vůbec. První tři čtvrtletí roku 2010 také dosáhl podle čínských celních statistik vzájemný obchod hodnoty přes 100 miliard dolarů, což představuje meziroční nárůst o 37,3 procent, a celkově tvoří SRN zhruba třetinu obchodu Číny s Evropskou unií (a přibližně tolik jako Británie, Francie a Itálie dohromady), a Čína je na cestě stát se pro Německo významnějším obchodním partnerem než USA. Za zmiňované období také německé firmy investovaly skoro 17 miliard dolarů v celkem 6769 projektech.⁵¹ Čína sice investovala v Německu „pouze“ 1,18 miliardy, ale do těchto statistik nebyl započítán finanční sektor.⁵²

Za velmi úspěšný byl označen v květnu 2010 ukončený *Německo – čínský rok vzdělání*,⁵³ ukončený na šanghajské Tongji univerzitě, během kterého proběhl Čínský týden celkem na 45 německých vysokých školách, což byl do té doby nevídaný počet. Po třech letech byl také ukončen projekt *Německo a Čína – společně v pohybu*,⁵⁴ do kterého se zapojilo mnoho čínských měst a jehož cílem bylo zprostředkovat Číňanům cesty do Německa a bilaterální výměny a poskytl Číně další rozměr prezentace v zahraničí skrz zapojení vlastního obyvatelstva. Nelze také opomenout velkou oblibu německého pavilonu na výstavě EXPO 2010 v Šanghaji.

Naopak ohledně otázky lidských práv bylo konstatováno, že Německo zde postupuje s daleko menší razancí než doposud. Ještě roku 2007, když Merkelová krátce před kontroverzním setkáním s dalajlámou navštívila Čínu, zmiňovala tuto problematiku velice často, nyní bylo již užito mnohem opatrnějších formulací, které

⁵¹ 2010: Ein ergiebiges Jahr für die chinesisch-deutschen Beziehungen. *German.china.org.cn* [online]. 19.12.2010 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: http://german.china.org.cn/fokus/2010-12/19/content_21573168.htm

⁵² Viz také příloha č. 2 – Vývoj vzájemného obchodu Německa s Čínou

⁵³ Deutsch-chinesische Jahr der Bildung

⁵⁴ Deutschland und China – gemeinsam in Bewegung

nijak nepoškodí budované partnerství. I roku 2010 navštívil dalajláma Německo hned dvakrát, ovšem s vrcholnými politiky se již nesetkal.

4.2 Mezivládní konzultace 2011

4.2.1 Společné prohlášení k prvním německo – čínským mezivládním konzultacím v Berlíně

K naplnění jednoho z hlavních předsevzetí předchozího roku došlo pak roku 2011. Historicky první německo – čínské mezivládní konzultace se konaly v Berlíně 27. a 28. června 2011, za každou stranu se účastnilo deset ministerských zástupců. Cílem jednání byly konkrétní kroky vycházející z usnesení loňského Komuniké. Obě strany se opět shodly na „posílení vzájemné politické důvěry a povýšení strategického partnerství na novou úroveň.“⁵⁵ Formálně i obsahově pak dokument uzavírající toto setkání, *Společné prohlášení k prvním německo – čínským mezivládním konzultacím v Berlíně*,⁵⁶ připomíná Komuniké z loňského setkání. I zde je dokument rozdělen na tři hlavní části: politické vztahy, hospodářství, a věda, vzdělání, kultura a média.

V části zaměřené na politiku Německo opět stvrzuje územní celistvost Číny. Dále také hodnotí první strategický dialog ministrů zahraničí z dubna 2011 a ustavuje nově i tato setkání jako každoroční. Prohloubení spolupráce v rámci OSN pak umožňuje post nestálého člena Rady bezpečnosti pro Německo v období 2011/2012. Čína také uvítala nový generální konzulát SRN v Šen-jangu. Závazek pokračovat v desetileté spolupráci v právní oblasti byl rozšířen o důležitost právního státu, dodržování lidských práv v obou zemích a pokračování v německo – čínském lidskoprávním dialogu,⁵⁷ jehož deváté kolo bylo stanoveno na červenec 2011 v Číně.

⁵⁵ Gemeinsame Erklärung anlässlich der 1. Deutsch-Chinesischen Regierungskonsultationen in Berlin. Wirtschafts- und Handelsabteilung der Botschaft der Volksrepublik China in der Bundesrepublik Deutschland [online]. 30.6.2011 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z:

<http://de2.mofcom.gov.cn/article/bilateralvisits/201107/20110707633130.html>

⁵⁶ Gemeinsame Erklärung anlässlich der 1. Deutsch-Chinesischen Regierungskonsultationen in Berlin

⁵⁷ Deutsch-Chinesische Menschenrechtsdialog

V rámci hospodářské spolupráce je v plánu kromě zintenzivnění kooperace v rámci G20 a reformy globálního ekonomického řádu také společná akce centrálních bank obou států, již zmíněné *Německo – čínské fórum pro finanční stabilitu*. Čínská strana oznámila zavedení komerčních prostor v budově zastoupení Čínské národní banky ve Frankfurtu, což Německo přivítalo, společně s ochotou Číny přistoupit k Dohodě o veřejných zakázkách v rámci WTO a slibem Číny zavést v rámci dvanácté pětiletky opatření na podporu domácí spotřeby a importu. Do roku 2015 pak má objem vzájemného obchodu činit 200 miliard dolarů. Nadále má trvat snaha Německa prosadit uznání Číny za tržní ekonomiku a čínská vstřícnost vůči celé Evropské unii. Hlubší spolupráce má také nastat v oblasti stavby lodí a námořní dopravy v rámci Německo – čínského fondu pro podpory lodní dopravy.⁵⁸ Důraz pak je celkově kladen na podporu malých a středních podniků ve všech oblastech. Čínská rozvojová banka přislíbila podporu těchto podniků zvláštními úvěry ve výši dvou miliard eur. V rámci usnadnění obchodních styků se obě vlády zavázaly vytvořit kontaktní místa, která budou poskytovat vzory klauzulí pro joint-ventures dohody, které budou využívat především právě malé a střední podniky. Rozšířen má také být program pro další vzdělávání manažerů. Velký potenciál je viděn ve spolupráci v oblasti vývoje elektromobilů, medicíny a biotechnologie a také elektroniky a informačních a komunikačních technologií. Zároveň také v oblasti ochrany duševního vlastnictví, standardizace norem a bezpečnosti potravin a výrobků. Obě země mají také nadále velký zájem o spolupráci v oblasti zemědělství, Německo jako vedoucí stát v oblasti vývoje zemědělských technologií a Čína jako země s obrovskou zemědělskou produkcí. V této oblasti má být pětiletý plán spolupráce společný, v rámci Smíšené komise pro německo – čínskou zemědělskou spolupráci bude zřízen pracovní výbor pro biomasu. To vše s cílem podpořit udržitelný rozvoj zemědělství a potravinovou soběstačnost. Výměna a vzdělávání manažerů se má týkat pracovníků nemocnic jakožto součást ochrany proti epidemiím. V rámci ekologie je kladen důraz na snížení emisí (a to tak, aby nedošlo ke zvýšení teploty atmosféry o více než dva stupně) a elektronického odpadu a prohloubení spolupráce v recyklaci baterií. K této oblasti patří také program rozvoje tzv. ekologických měst, tzv. Low Carbon Eco – cities. V druhé polovině roku 2012 se pak bude v Číně konat Německo – čínské fórum životního prostředí a ve stejném roce bude také Čína partnerskou zemí obchodního veletrhu v Hannoveru.

⁵⁸ Chinesisch-Deutscher Fond zur Förderung der Schifffahrt

V rámci kulturní, vzdělávací a vědecké spolupráce byl formulován závazek navýšit stávající kapacity programů na výměnu studentů a vědců. V následujících čtyřech letech, tj. do roku 2015, má být jejich počet dvacet tisíc. Oceněno bylo stávajících třicet let vědecké a technické spolupráce a byl dohodnut program rozvoje environmentálních technologií a vodohospodářství. Podporovány také nadále budou mládežnické organizace, z nichž je velká naděje vkládána do *Německo – čínských mostů budoucnosti*.⁵⁹ V jejich rámci se v Pekingu na jaře 2012 koná první Chinese - German Young Professional Campus na téma „Směřem k nízkouhlíkovému hospodářství: Udržitelný rozvoj měst v Číně a Německu v 21. století.“ Na podzim 2011 byl ustanoven první mediální dialog na vládní úrovni. Německá strana pak samozřejmě podpořila záměr Číny uvést k 40. výročí navázání diplomatických styků v Německu Čínský rok kultury.

4.2.2 Reakce německých a zahraničních médií

Reakce německých médií byla celkově výsledku jednání příznivě nakloněná a hodnotila ho jako kompromis, kdy obě strany musí činit ústupky, které by ještě před několika lety mohly být těžko myslitelné, a obě také mohou ze spolupráce velmi těžit. Vyzdvihnout byl už prostý fakt, že kromě Číny udržuje Německo mezivládní konzultace pouze se sedmi dalšími zeměmi. Kupodivu nejen z oficiálních vyjádření (především německých) státníků již tak často nezaznívají narážky na stav lidských práv, i německý tisk, pokud označuje některý bod spolupráce za kontroverzní, pak to bývá spíše snaha Číny být uznána za tržní ekonomiku. Jako hlavní německý požadavek je vnímáno otevření trhu a spravedlivé podmínky pro zahraniční firmy, jak formuloval spolkový ministr průmyslu Philipp Rösler, „je potřeba nejen existence práva samotného, ale i právní stát.“⁶⁰

Nejvíce skloňované ale byly (především německými) médii samozřejmě obchodní smlouvy, které byly po jednáních v Berlíně podepsány. Sám Wen Jiabao bezprostředně

⁵⁹ Deutsch-Chinesische Zukunftsbrücke

⁶⁰ Merkel plant deutsch-chinesisches Wirtschaftswunder. *Focus.de* [online]. 28.6.2011 [cit. 2012-04-12]. Dostupné z: http://www.focus.de/finanzen/news/aussenhandel-merkel-plant-deutsch-chinesisches-wirtschaftswunder_aid_640900.html

po ukončení jednání označil hodnotu těchto devatenácti nových kontraktů za přesahující patnáct miliard dolarů, tedy zhruba 10,6 miliard euro, a celé mezivládní konzultace podle něj položily základní kámen ke dlouhodobé spolupráci. Merkelová při stejné příležitosti konstatovala, že byla otevřena „nová kapitola v německo – čínských vztazích.“⁶¹ Celkově se nesl německým zpravodajstvím pozitivní duch s důrazem na to, jak velké možnosti a zisky tato spolupráce Německu v budoucnu přinese. Málokdy se objevila zmínka o stavu lidských práv či Tibetu, který ještě nedávno byl polarizujícím tématem v bilaterálních vztazích.

I zahraniční média oceňovala hodnotu jak uzavřených politických dohod, tak hospodářských kontraktů, ovšem Německo bylo místy viděno jako slabší partner, který je nucen přijímat větší ústupky. Např. *Economist* hodnotil jednání s tím, že Německo se velmi snaží nepůsobit jako „žoldák“ a že v současné době převažují obchodní zájmy nad jinými hodnotami a Čína bude do budoucna důležitějším obchodním partnerem než Spojené státy, což naznačilo i zablokování snahy USA zamezit nevyváženostem na běžných účtech obchodních bilancí států na summitu G20 v Soulu. I jeden z faktů komplikujících spolupráci Číny a Německa, ochrana autorských práv v Číně, je postupně odstraňován tak, že bude nakonec i v tomto ohledu jednou Čína přijatelnější než USA. Zmiňováno bylo v zahraničí také to, že Evropská unie se stále zdráhá uznat Čínu jako tržní ekonomiku a tím ji stále vystavuje sankcím, a to přesto, jak strategickým partnerem je Čína i z geopolitického hlediska, např. pro pomoc ohledně jaderného programu v Íránu nebo Severní Koreji. Německo tak i v tomto ohledu spíše získává, protože je evropským hlavním partnerem také díky nejednotnosti Evropské unie v zahraniční politice.⁶²

⁶¹ *Deutschland und China schließen Milliardenverträge* [online]. 28.06.2011 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: http://www.focus.de/politik/weitere-meldungen/merkel-und-wen-deutschland-und-china-schliessen-milliardenvertraege_aid_640999.html

⁶² *Mr Wen goes to Berlin* [online]. 28. 6. 2011 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://www.economist.com/blogs/newsbook/2011/06/germany-and-china?page=2>

5. Vybrané investiční projekty mezivládních konzultací

V této kapitole je jako příklad hospodářské spolupráce obou zemí zvolen automobilový průmysl, který je jednou z hlavních tažných sil německého průmyslu. V roce 2011 činil jeho obrat 351 miliard euro a zaměstnával v Německu na 712 tisíc lidí. Jedná se o nejdůležitější exportní artikl Německa, roku 2011 bylo vyvezeno 4 a půl milionu vozidel, což představuje přes 76 procent celkové německé automobilové výroby.⁶³ Je proto logické, že právě toto průmyslové odvětví bude mít velký zájem na rozvoji vztahů Německa a Číny, kde je trh v tomto segmentu stále na vzestupu. Zájemem německých firem ovšem není pouze dovážet do Číny, výhodnou formou kooperace je také společná spolupráce ve formě joint-ventures, zakládání společností s vkladem německého i čínského kapitálu na čínské půdě. Ze spolupráce samozřejmě těží i Čína, vzhledem k neutuchajícímu zájmu Číňanů o automobily jsou automobilové závody v Číně stále důležitějším zaměstnavatelem. V neposlední řadě je vývoj v odvětví velmi důležitý i pro českou ekonomiku, která je také silně orientovaná na výrobu a export automobilů a je citlivá na vývoj v této branži.

Na část věnovanou automobilovému průmyslu pak navazují podkapitoly věnované dvěma konkrétním hlavním německým koncernům, které jsou v Číně činné a v roce 2011 uzavřely při mezivládních konzultacích další kontrakty.

Druhým vybraným okruhem spolupráce je výstavba tzv. ekologických měst. Čína za skokový hospodářský vývoj platí vysokou cenu v podobě poškozeného životního prostředí, ovšem vývoj měst, která by se vyznačovala nízkou emisí oxidu uhličitého, je důležitý pro budoucnost i zbytku světa a logicky je tak další často zmiňovanou oblastí, která byla dohodnuta v rámci mezivládních konzultací.

⁶³ *Daten & Fakten zur Automobilindustrie* [online]. 2012 [cit. 2012-04-25]. Dostupné z: <http://de.statista.com/statistik/faktenbuch/14/a/branche-industrie-markt/automobilindustrie/automobilindustrie/>

5.1 Automobilový průmysl

Automobilový průmysl je jedním z hlavních bodů spolupráce mezi Německem a Čínou. Obě země jsou velmocemi tohoto odvětví, Německo bylo dlouhá léta vedoucím exportérem, ovšem roku 2010 ho Čína již předstihla a stala se jak největším exportérem světa, tak i největším automobilovým trhem, kdy za sebou nechala Spojené státy.⁶⁴ Čínský trh je stále hladový po nových vozidlech a je ideálním prostorem pro expanzi německých automobilových výrobců, kteří mají velký zájem na tom, aby mohli obchodovat s Čínou bez jakýchkoliv omezení.

Hlavním bodem současné spolupráce, na kterém má velký zájem také čínská vláda, je vývoj automobilů na elektrický pohon, tzv. elektromobilů. Pro Čínu je toto téma velmi závažné, protože především v minulosti platila Čína za velký rozkvět průmyslu a nárůst počtu automobilů silným znečištěním životního prostředí, jak prokázaly mj. olympijské hry pořádané v Pekingu. Dokonce lze v Číně najít města, kde není možné nové auto zaregistrovat jinak, než přihlásit se do veřejného losování o registrační značky, a to právě kvůli extrémnímu nárůstu osobní dopravy v posledních letech. V posledních letech proto vláda kladla důraz na vývoj elektromobilů, čemuž kromě statistik a oficiálních prohlášení nasvědčují i další jevy s tím přímo či nepřímo spojené. Podle současných předpovědí analytiků se dokonce chystá Čína omezit vývoz vzácných kovů, které jsou zásadní ve výrobě elektroniky a automobilů a na jejichž dovozu závisí Spojené státy, Japonsko a Jižní Korea. Čína nyní těží zhruba 90 procent jejich světové produkce a na jejím území je 36 procent světových rezerv, v zásobách a těžbě ji pak následují USA. Kvóty na vývoz byly zavedeny roku 2005 a od té doby se postupně zpřísnují, jen během roku 2010 zdražily drahé kovy v průměru o 300 procent. Čínská vláda oficiálně tyto kroky zdůvodňuje tím, že těžba příliš zatěžuje životní prostředí a jednou bude možná sama tyto suroviny raději dovážet, ovšem je možné za tímto vidět i náznaky protekcionistických opatření a snahu udržet tyto suroviny pro domácí výrobu.⁶⁵ Právě elektromobily jsou totiž na spotřebu vzácných kovů ještě náročnější než starší typy automobilů. Podle prognóz by v roce 2020 mohla Čína překonat v počtu

⁶⁴ *Prodej aut v Číně a Indii rapidně stoupá* [online]. 14.10.2010 [cit. 2012-04-13]. Dostupné z: <http://www.hybrid.cz/novinky/prodej-aut-v-cine-indii-rapidne-stoupa>

⁶⁵ *Peking chce omezit vývoz vzácných kovů, shodují se analytici* [online]. 20.10.2010 [cit. 2012-04-13]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/c1-47346110-pekings-utina-vyvoz-vzacnych-kovu>

vyrobených elektromobilů za rok jeden milion.⁶⁶ Merkelová po skončení jednání v roce 2011 sama řekla, že Německo a Čína jsou pro rozvoj elektromobilu „ideálními partnery.“⁶⁷

Faktem ovšem také zůstává, že zájem Číňanů o tyto automobily není zatím tak vysoký a vláda se snaží podporovat jejich prodej např. tím, že pro nové majitele elektromobilů není nutné hlásit se do slosování o značky. Skutečný nárůst se jak v Číně, tak ve zbytku světa očekává až v letech 2012 – 2013. Ovšem nejen elektromobily jako takové jsou užívaným dopravním prostředkem pro Číňany. Čínská města jsou totiž zaplňována i jinými typy elektronických vozidel: elektrokoily, elektroskútry či elektrickými tříkolkami, kterých již je v Číně na miliony. Čína tedy bezesporu je na dobré cestě stát se velmocí i v elektrodopravě a je naprosto logické, že pro německé výrobce je tento trh velmi lukrativní. Navíc také skýtá možnost, vzhledem k velikosti Číny a počtu jejích obyvatel, zde vyvíjené typy důkladně testovat tamními zákazníky a teprve s vyzkoušenými vozidly se pokusit dobýt i evropský trh.

5.1.1 Volkswagen Group

Volkswagen Group se sídlem v německém Wolfsburgu je jedním z hlavních světových automobilových koncernů, v roce 2011 byl počtem vyrobených automobilů celosvětově druhý za General Motors, v rámci Evropy pak první.⁶⁸ Dosavadní těžiště prodeje stále leží v západní Evropě, kde každý pátý nový automobil náleží do rodiny, do které spadá kromě Volkswagenu dalších devět značek včetně Audi, Seat a Škoda. Již léta se ovšem soustavně věnuje i oblasti Číny, kde je stále obrovský nevyužitý potenciál kupní síly. Spolupráce byla navázána již roku 1978 a roku 1984 byl podepsán pětadvacetiletý kontrakt na výrobu automobilů v Šanghaji. Volkswagen se tehdy také stal prvním

⁶⁶ *Čína by mohla vyrábět v roce 2020 až milion elektromobilů ročně* [online]. 20.10.2010 [cit. 2012-04-13]. Dostupné z: <http://www.hybrid.cz/clanky/cina-mohla-vyrabet-v-roce-2020-az-milion-elektromobilu-rocne>

⁶⁷ *Čína a Německo podepsaly obchodní smlouvy za 15 miliard dolarů* [online]. 29. 6. 2011 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://m.ceskapozice.cz/byznys/podnikani-trhy/cina-nemecko-podepsaly-obchodni-smlouvy-za-15-miliard-dolaru>

⁶⁸ *World's Largest Automakers Of 2011 (Projected): GM Wins, Toyota Takes 3rd* [online]. 20.6.2011 [cit. 2012-04-16]. Dostupné z: <http://www.thetruthaboutcars.com/2011/06/world's-largest-automakers-of-2011-projected-gm-wins-toyota-takes-3rd/>

zahraničním výrobcem automobilů v Číně, který mohl vlastnit majoritní podíl ve výrobním podniku. Stále si drží pozici největšího zahraničního partnera na čínském automobilovém trhu, v roce 2011 zde vyrobil 2 a čtvrt milionu automobilů. Mezi lety 2010 a 2011 vzrostly v regionu Asie a Pacifiku výnosy z obrátu koncernu o 59 a půl procenta, což je zdaleka největší nárůst ze všech regionů.⁶⁹ Čínské centrum společnosti leží v Šanghaji, kde je od roku 2006 činné výzkumné centrum na již zmíněné Tongji univerzitě, která se tak zařadila mezi ostatní výzkumná centra společnost ve Wolfsburgu, Tokiu a Palo Altu. Kromě samotného Volkswagenu je v Číně velmi úspěšná také značka Audi, v roce 2010 zde její prodej poprvé předčil počet prodaných vozů v Německu.

Jako jedna z hlavních obchodních smluv podepsaných u příležitosti prvních mezivládních konzultací pak byla oznámena výstavba dvou nových výrobních kapacit v Číně v Yizhengu a Fushanu, jejichž kapacita má být po plánovém otevření v roce 2013 300 tisíc vozidel ročně. Navíc bude ve stejném rozšířena kapacita stávajících závodů ve městech Nangjing a Chengdu na srovnatelnou úroveň. Celkem je v plánu v Číně do roku 2015 investovat 10,6 miliard euro. Zatím provozuje koncern v Číně osm továren.⁷⁰

5.1.2 Daimler AG

Další německou automobilovou korporací, která úspěšně dobývá čínský trh, je Daimler AG se sídlem ve Stuttgartu, pod který spadá např. značka Mercedes Benz. Jeho působení v Číně sice není tak letité jako o Volkswagen Group (místní produkce v Číně byla zahájena až roku 2006), ovšem může se pochlubit ohromným nárůstem prodeje a obrátu především právě u značky Mercedes. Automobilů značky Mercedes se v Číně prodalo v roce 2000 tři tisíce kusů, v roce 2010 to bylo již 147 tisíc a meziroční nárůst dosáhl 112 procent. Tehdy se také stala Čína třetím největším trhem pro tuto značku

⁶⁹ *Geschäftsbericht 2011* [online]. 1. vyd. Wolfsburg: Volkswagen Aktiengesellschaft, 2012 [cit. 2012-04-17]. ISBN 258 809 536 00.

⁷⁰ *VW baut neue Werke in China - Autokonzern investiert 10,6 Milliarden Euro* [online]. 28. 6. 2011 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://www.hna.de/nachrichten/wirtschaft-finanzen/wirtschaft-lokal/baut-neue-werke-china-1300519.html?cmp=defrss>

po Německu a USA, zatímco ještě v roce 2008 byla na sedmém místě.⁷¹ Důvodem nárůstu může být kvalitní kampaň cílená na Čínu. Právě reklamy na Mercedes jsou Číňany hodnoceny ze všech automobilů jako nejlepší, zatímco v Evropě a USA je tato značka již zavedená a reklamy pracují s motivem značky jako takové, v Číně v reklamách vystupují slavní herci a sportovci.

V rámci mezivládních konzultací bylo dohodnuto další prohloubení spolupráce mezi Daimlerem a jeho čínským partnerem Beijing Automotive Industry Corporation. Do jejich joint-venture Beijing Benz Automotive Co bude investováno 2 miliardy euro, celkově plánuje Daimler s partnery investovat v následujících letech v Číně na 3 miliardy. Čína je pro Daimler hlavním cílem pro expanzi prémiových luxusních automobilů, především tedy značky Mercedes. V roce 2010 zde bylo prodáno 770 tisíc vozů tohoto segmentu, Daimler pak předpokládá do roku 2020 nárůst na dva miliony. Čína by tak místo dvanáctiprocentního podílu na celosvětovém prodeji těchto vozů zaujala dvacetiprocentní a stala by se i pro tento segment největším trhem světa.⁷²

5.2 Výstavba ekologických měst

Již zmiňovanou otázkou k řešení pro budoucnost nejen Číny je trvale udržitelný rozvoj ve spojení s urbanizačním procesem. Podle odhadů se v blízké budoucnosti přesune na sto milionů Číňanů z venkova do měst, v delším časovém úseku to může být až 400 milionů. Do roku 2020 bude v Číně až dvacet desetimilionových měst. Důvodem je pochopitelně především snaha o zvýšení životní úrovně, zatímco venkovan v Číně má průměrný příjem 600 euro ročně, obyvatel města dva tisíce euro. Stát proto plánuje investovat miliardové částky do úspory energie, moderní infrastruktury a samotné výstavby ekologických měst. Užitek to nepřinese pouze obyvatelstvu, ale také klimatu. Čína deklarovala, že v roce 2015 mají být její emise oxidu uhličitého o 17 procent nižší oproti roku 2010.⁷³

⁷¹ *Daimler China Business Overview* [online]. Beijing, 21. 11. 2011 [cit. 2012-04-17]. Dostupné z: http://www.daimler.com/Projects/c2c/channel/documents/2093435_Daimler_China_Business_Overview_Nov_21_2011.pdf

⁷² DAIMLER. *Daimler expands Activities in China* [online]. 28.6.2011 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.daimler.com/dccom/0-5-7153-1-1404282-1-0-0-0-0-1-8-7145-0-0-0-0-0-0-0.html>

⁷³ KOHLER, Stefan. Deutscher know-how für Chinas Städte. *Dena*. 2011, č. 1, s. 21-23.

Společný německo – čínský projekt zabývající se touto otázkou je označován za „low carbon future cities“,⁷⁴ který zaštiťuje nadace Mercator. Pilotní projekty se týkají měst Düsseldorf a Wuxi.⁷⁵ Projekt spojuje nízké emise oxidu uhličitého (především díky ekologické dopravě), tzv. kruhovou ekonomiku⁷⁶ a adaptaci na klimatické změny.

V současnosti probíhá výstavba a rozvoj sídlišť, která nastaví šablonu pro přeměnu celých měst. Příkladem je Changchun na severovýchodě Číny, partnerské město německého Wolfsburgu, kde vzniká městská část pro 500 tisíc obyvatel navržená německou firmou Albert Speer & Partner.⁷⁷

⁷⁴ *Low Carbon Future Cities (LCFC)* [online]. 2012 [cit. 2012-04-25]. Dostupné z:

http://www.wupperinst.org/en/projects/proj/index.html?projekt_id=372&bid=29

⁷⁵ *Low Carbon Future Cities* [online]. 2011 [cit. 2012-04-25]. Dostupné z:

<http://www.lowcarbonfuture.net/>

⁷⁶ Kruhová ekonomika je obecný pojem pro průmyslovou ekonomiku, která je schopna regenerovat své zdroje a žije ze dvou materiálních toků: biologické živiny, které mohou po spotřebě bezpečně vstoupit do biosféry, a technické, které mohou obíhat výrobním řetězcem opakovaně ve vysoké kvalitě bez vstupu do biosféry.

⁷⁷ KOHLER, Stefan. Deutscher know-how für Chinas Städte. *Dena*. 2011, č. 1, s. 21-23.

6. Hodnocení německé ekonomické diplomacie vůči Číně

6.1 Obchodní a technologická spolupráce

Jak z výše jmenovaných faktů vyplývá, je Čína pro Německo naprosto logickým obchodním partnerem. Obě země jsou silně orientované na export, jehož podstatnou část tvoří automobilový průmysl. Německo sice může ztrácet pozici lídra ve výrobě nebo exportu aut i jiných komodit, ovšem je pro něj více klíčové, aby byla Čína v dobré kondici. To samozřejmě platí i naopak, obě země jsou dnes jedna druhé hlavním obchodním partnerem v rámci kontinentů. Přestože již Čína urazila obrovský kus cesty hospodářského rozvoje, stále v mnoha ohledech za vyspělými ekonomikami zaostává a potřebuje kromě přímých zahraničních investic také jejich know-how. Pro německé nejen průmyslníky, ale i vědce tak nastává relativně nezvyklá situace, ale o to větší šance: právě spolupráce těchto dvou zemí může udávat budoucí vývoj mnoha oborů vědy a techniky a často již Čína přebírá funkci hlavního investora finančních i lidských zdrojů. Jedním z hlavních společných technických projektů je vývoj elektromobilu. Podle dosavadního vývoje se bude jednat o běh na dlouhou trať, pokud má být tento typ vozidla někdy skutečně hlavním dopravním prostředkem. Zatím je těžké předpovídat vývoj, ovšem v rámci snižování emisí je možné, že jednou bude součástí státních legislativ používání pouze právě ekologických vozidel.

Kromě vývoje zmiňovaných automobilů je zásadní také spolupráce v oblasti ekologie a trvale udržitelného rozvoje. Čínské životní prostředí při industrializaci země značně utrpělo a je nezbytné pracovat na tom, aby nebylo nadále poškozováno a naopak eliminovat emise. Projekt ekologických měst je zatím stále spíše v počátcích, ale v případě úspěchu na testovaných územích může přinést velkou změnu podoby urbanizačního procesu na celé planetě.

6.2 Politická a zákonodárná spolupráce

Politické vztahy mají za sebou a nejspíše i před sebou vývoj plný zvratů. Jedním z hlavních témat zmiňovaných v souvislosti s Čínou snad po celém světě jsou lidská práva. Zatím stále ne ideální stav se snaží Německo nyní řešit již ne formou jednoznačných výroků a gest, jako bylo oficiální uvítání dalajlámy kancléřkou nebo jiná stanoviska německých politiků ohledně situace v Číně, nýbrž formou tzv. lidskoprávního dialogu a spolupráce justičních orgánů. Tato oblast může být označována za možná největší ústupek, jaký Německo ve vztahu s Čínou udělalo, téma Tibet z výroků německých politických představitelů prakticky zmizelo a Čína je v jejich výrocích označována za jednotnou zemi. Navíc Čína často formuluje požadavek na to, být uznána za tržní ekonomiku. Otázkou do budoucna tedy je, zda Německo ustoupilo od obrany zásad moderní západní civilizace a lidských práv za cenu obchodního partnerství, nebo je možné docílit demokratického vývoje v Číně právě díky tomu, že místo odsuzujících výroků před novináři na oficiálních akcích byla navázána snaha o dlouhodobou spolupráci v doposud kontroverzní oblasti. Z transparentního a bezpečného právního prostředí v Číně pak totiž budou moci těžit i němečtí investoři.

Nedaleko od lidských práv navíc můžeme vidět i snahu o ošetření práv autorských. V souvislosti s Čínou se často mluví o nelegálním kopírování, přičemž se nejedná pouze o audiovizuální díla, ale snad ještě ožehavějším může být pro Německo kopírování technického know-how. Proto je německým zájmem rozvíjet spolupráci v této oblasti a zasazovat se o prosazování autorského práva, jak je zabudováno v západním právním systému, i v Číně. Je možné zde vidět snahu Němců vykonat ústupek v oblasti způsobu prosazování lidských práv, za který je naopak očekávána ochota Číňanů nejen být dobrým obchodním partnerem, ale také více chránit práva autorů.

Dalším motivem Německa pro prohloubení svazku s Čínou je pravděpodobně také diskutovaná reformy Rady bezpečnosti Organizace spojených národů. Německo patří spolu s Brazílií, Indií a Japonskem do takzvané G4 skupiny, jejíž členové usilují o trvalé členství v Radě po eventuální reformě. V současnosti se skládá Rada z pěti stálých a deseti nestálých, Valným shromážděním na dva roky volených členských států. Různé varianty reformy pak předpokládají buď navýšení pouze počtu nestálých členů, nebo i

rozšíření počtu stálých. Ke schválení návrhu bude třeba souhlas dvou třetin Valného shromáždění a stávajících členů Rady bezpečnosti. Mnoho států vznáší protichůdné požadavky na podobu reformy a jako jedna z hlavních bariér je často viděn postoj Číny, která dlouho váhala s podporou jakéhokoliv rozšíření, především kvůli obavám ze ztráty pozice jediné asijské mocnosti po přijetí Japonska a Indie.⁷⁸ Pro Německo a Brazílii, které jsou pro Čínu jistě přijatelnější, je tak reforma velkou diplomatickou výzvou pro získání potřebné mezinárodní podpory.

Dalším důvodem, proč je pro Německo tak důležité získat čínskou podporu, je současná dluhová krize, kterou je ohrožena společná evropská měna. Čína se delší dobu k této otázce stavěla zdrženlivě,⁷⁹ ovšem i pro ni je důležitá finanční stabilita celé Evropské unie, do níž míří značná část čínského exportu zboží. V únoru 2012 při návštěvě Merkelové v Pekingu pak již Wen Jiabao naznačil možnost finančního vstupu Číny, která je největším držitelem devizových rezerv na světě, do Evropského fondu finanční stability a Evropské stabilizačního mechanismu⁸⁰ neboli tzv. evropských záchranných fondů.

⁷⁸ *China Against German UN Reform Plans* [online]. [cit. 2012-05-01]. Dostupné z:

<http://www.dw.de/dw/article/0,,1604275,00.html>

⁷⁹ BBC NEWS. *China refuses to commit to EFSF amid Greek concerns* [online]. 2011 [cit. 2012-05-01].

Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/business-15567853>

⁸⁰ FT.COM. *China considering deeper involvement in EFSF* [online]. 2012 [cit. 2012-05-01]. Dostupné

z: <http://www.ft.com/intl/cms/s/0/7b5870fa-4d63-11e1-b96c-00144feabdc0.html#axzz1tkSFwuDV>

Závěr

Německo a Čína a jejich vzájemné vztahy budou jedním z determinantů politické i ekonomické mapy světa. Oba státy patří mezi giganty v oblasti mezinárodního obchodu a na stavu jejich ekonomik závisí mnoho jiných států. Mezivládní konzultace, které představují další velký pokrok ve spolupráci, jsou tak logickým vyústěním dlouholeté spolupráce, z níž obě země velmi těží.

Přestože se může zdát, že pro Německo je hlavním cílem při spolupráci s Čínou pouze uzavřít výhodné obchodní kontrakty a získat přístup na tamní trh a např. otázka lidských práv již byla odsunuta do pozadí, má současná spolupráce mnohem více rozměrů. Spolupráce v obchodě a průmyslu má pochopitelně své nezastupitelné místo a např. v automobilovém odvětví bude pravděpodobně udávat trend pro celý svět, ovšem nelze opomenout ani společné úsilí o rozvoj ekologických měst, v oblasti vzdělávání nebo ochrany autorských práv. Stranou nezůstávají ani lidská práva, přestože již zástupci Německa nevynášejí tak jednoznačné výroky jako dříve, ale zapojují Číňany do tzv. lidskoprávního dialogu s cílem Čínu přiblížit hodnotám západní civilizace. Tato cesta sice nejspíše přinese plody až v delším časovém úseku, ale snaha o zapojení Číny do dialogu má pravděpodobně větší šanci na skutečný úspěch než ostré výroky a pokusy o ostrakizování Číny na mezinárodním poli. Také proto, že i Čína sleduje své zájmy, jako být uznána za tržní ekonomiku, a má takto větší šanci je prosadit.

Nelze kromě obchodních opomenout další zájmy, které Německo sleduje, a to možnost zapojení Číny do záchranných fondů společné evropské měny a podpora Německa při reformě Rady bezpečnosti Organizace spojených národů. Německo usiluje o stále členství v Radě po eventuální reformě a podpora Číny bude jedním ze zásadních faktorů.

Německo – čínské mezivládní konzultace jsou tedy ukázkovým příkladem ekonomické diplomacie, která přináší profit státním i soukromým subjektům na obou stranách a rozvíjí i mnoho dalších oblastí spolupráce, např. ekologii či vzdělávání. Jsou proto i dobrým příkladem pro jiné státy, jak vést kvalitní a produktivní dialog a prosazovat zájmy na mezinárodním poli.

Bibliografie

Monografie

Akten zur deutschen auswärtigen Politik 1918–1945/ADAP. Baden-Baden, 1950.

BECK, Anderson. *East Asia 1800-1949*. 1. vyd. Goleta, California: World Peace Communications, 2008. ISBN 9780979253249.

FISCHER, Martin. *Vierzig Jahre deutsche Chinapolitik*. Hamburg: Institut für Asienkunde, 1962.

HLADÍK, Jakub. *Ekonomická diplomacie ve službách firmy se zvláštním přihlédnutím k podnikatelským misím*. 1. vyd. Praha: Arista, 2001. ISBN 80-86410-17-X.

HSIAO-TING, Lin. *Modern China's Ethnic Frontiers: A Journey to the West*. Oxon: Taylor & Francis, 2011. ISBN 0415582644.

KIRBY, William C. *Germany and republican China*. Palo Alto: Stanford University Press, 1984. ISBN 0804712093.

KOHLER, Stefan. Deutscher know-how für Chinas Städte. *Dena*. 2011, č. 1, s. 21-23.

SIMMS, Brendan. *Three Victories and a Defeat: The Rise and Fall of the First British Empire, 1714-1783*. London: Penguin Books Ltd, 2007. ISBN 0140289844.

SPIESS, Gustav. *Die preussische Expedition nach Ostasien während der Jahre 1860-1862*. Berlin: Verlag von Otto Spamer, 1864.

PAINE, S.C.M. *The Sino-Japanese War of 1894-1895: Perception, Power, and Primacy*. Cambridge: Cambridge University Press, 2003.

YIN-CHING, Chen. Civil law development: China and Taiwan. *Stanford journal of East Asian affairs*. 2002, Volume 2, Spring 2002.

Elektronické prameny

2010: Ein ergiebiges Jahr für die chinesisch-deutschen Beziehungen. *German.china.org.cn* [online]. 19.12.2010 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: http://german.china.org.cn/fokus/2010-12/19/content_21573168.htm

Akteure und Partner der Außenwirtschaftsförderung: Auslandshandelskammern, Delegationen und Repräsentanzen der Deutschen Wirtschaft (AHKs) [online]. 29.8.2011. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://www.auswaertiges-amt.de/sid_1FE2E5F9D0102494E2708D355BA1B326/DE/Aussenpolitik/Aussenwirtschaftsfoerderung/AkteurePartner_node.html

Akteure und Partner der Außenwirtschaftsförderung: Drei Säulen der Außenwirtschaftsförderung [online]. 29.8.2011. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://www.auswaertiges-amt.de/sid_1FE2E5F9D0102494E2708D355BA1B326/DE/Aussenpolitik/Aussenwirtschaftsfoerderung/AkteurePartner_node.html

Aufgaben des Auswärtigen Amts: Wachsende Bedeutung der Außenwirtschaftspolitik [online]. 2011 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: http://www.auswaertiges-amt.de/DE/Aussenpolitik/Aussenwirtschaftsfoerderung/AufgabenAA_node.html

Auswaertiges Amt. *Aufgaben des Auswärtigen Amts: Wachsende Bedeutung der Außenwirtschaftspolitik* [online]. 29.08.2011 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://www.auswaertiges-amt.de/DE/Aussenpolitik/Aussenwirtschaftsfoerderung/AufgabenAA_node.html

Außenwirtschaftportal [online]. 13.10.2011. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://www.ixpos.de/DE/06Meldungen/2010/Q3/EulerHermes_100726.html

BBC NEWS. *China refuses to commit to EFSF amid Greek concerns* [online]. 2011 [cit. 2012-05-01]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/business-15567853>

Backgrounder: Major events in China-Germany relations [online]. 28. 6. 2011 [cit. 2012-04-09]. Dostupné z: http://news.xinhuanet.com/english2010/china/2011-06/28/c_13954322.htm

Beziehungen zwischen der Volksrepublik China und Deutschland: Austausch im Bildungswesen [online]. 2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://www.auswaertiges-amt.de/sid_4A3229AECEB24DADE91C7DB17F13AEDE/DE/Aussenpolitik/Laender/Laenderinfos/China/Bilateral_node.html#doc334538bodyText10

Beziehungen zwischen der Volksrepublik China und Deutschland: Energiepolitische Zusammenarbeit [online]. 2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://www.auswaertiges-amt.de/DE/Aussenpolitik/Laender/Laenderinfos/China/Bilateral_node.html#doc334538bodyText4

Beziehungen zwischen der Volksrepublik China und Deutschland: Wirtschaftsbeziehungen [online]. [cit. 2012-05-01]. Dostupné z: http://www.auswaertiges-amt.de/sid_F7888FCCABE6C4D3085481DC02CD1E50/DE/Aussenpolitik/Laender/Laenderinfos/China/Bilateral_node.html#doc334538bodyText4

Bilaterale Beziehungen zwischen China und Deutschland [online]. 28. 6. 2011 [cit. 2012-04-09]. Dostupné z: http://german.china.org.cn/archive2006/txt/2006-05/19/content_2237907.htm

China Against German UN Reform Plans [online]. [cit. 2012-05-01]. Dostupné z: <http://www.dw.de/dw/article/0,,1604275,00.html>

Čína a Německo podepsaly obchodní smlouvy za 15 miliard dolarů [online]. 29. 6. 2011 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://m.ceskapozice.cz/byznys/podnikani-trhy/cina-nemecko-podepsaly-obchodni-smlouvy-za-15-miliard-dolaru>

Čína by mohla vyrábět v roce 2020 až milion elektromobilů ročně [online]. 20.10.2010 [cit. 2012-04-13]. Dostupné z: <http://www.hybrid.cz/clanky/cina-mohla-vyrabet-v-roce-2020-az-milion-elektromobilu-rocne>

DAIMLER. *Daimler expands Activities in China* [online]. 28.6.2011 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: <http://www.daimler.com/dccom/0-5-7153-1-1404282-1-0-0-0-1-8-7145-0-0-0-0-0-0-0.html>

Daimler China Business Overview [online]. Beijing, 21. 11. 2011 [cit. 2012-04-17]. Dostupné z: http://www.daimler.com/Projects/c2c/channel/documents/2093435_Daimler_China_Business_Overview_Nov_21_2011.pdf

Daten & Fakten zur Automobilindustrie [online]. 2012 [cit. 2012-04-25]. Dostupné z: <http://de.statista.com/statistik/faktenbuch/14/a/branche-industrie-markt/automobilindustrie/automobilindustrie/>

Despite censure from Beijing, Merkel meets with Dalai Lama in Berlin. *NYTimes* [online]. 23.9.2007 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: http://www.nytimes.com/2007/09/23/world/europe/23iht-berlin.4.7609899.html?_r=1

Deutsch – chinesisches Gemeinsames Kommuniqué zur umfassenden Förderung der Strategischen Partnerschaft. *Www.auswaertiges-amt.de* [online]. 18.6.2010 [cit. 2012-04-14]. Dostupné z: http://www.auswaertiges-amt.de/cae/servlet/contentblob/599088/publicationFile/50187/100718-DeutschChinesisches_Kommunique.pdf

Deutschland und China - "Gemeinsam in Bewegung" [online]. 2012 [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://www.auswaertiges-amt.de/DE/Aussenpolitik/Laender/Laenderinfos/China/Bilateral_node.html#doc334538bodyText4

Deutschland und China schließen Milliardenverträge [online]. 28.06.2011 [cit. 2012-04-10]. Dostupné z: http://www.focus.de/politik/weitere-meldungen/merkel-und-wen-deutschland-und-china-schliessen-milliardenvertraege_aid_640999.html

Erfolge und Perspektiven der Chinesisch-Deutschen Zusammenarbeit [online]. 23. 6. 2011 [cit. 2012-04-09]. Dostupné z: <http://de.china-embassy.org/det/sbwl/t833145.htm>
Gemeinsame Erklärung anlässlich der 1. Deutsch-Chinesischen

Erfolge und Perspektiven der Chinesisch-Deutschen Zusammenarbeit: Zusammenarbeit im Justizbereich [online]. 2011 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://de.china-embassy.org/det/sbwl/t833145.htm>

External and intra-EU trade - A statistical yearbook - Data 1958-2010 [online]. [cit. 2012-05-01]. ISBN 978-92-79-21690-9. Dostupné z: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-GI-11-001/EN/KS-GI-11-001-EN.PDF

FT.COM. *China considering deeper involvement in EFSF* [online]. 2012 [cit. 2012-05-01]. Dostupné z: <http://www.ft.com/intl/cms/s/0/7b5870fa-4d63-11e1-b96c-00144feabdc0.html#axzz1tkSFwuDV>

Germany trade and invest: Historie [online]. [cit. 2012-05-06]. Dostupné z: <http://www.gtai.de/GTAI/Navigation/DE/Meta/Ueber-uns/historie.html>

Geschäftsbericht 2011 [online]. 1. vyd. Wolfsburg: Volkswagen Aktiengesellschaft, 2012 [cit. 2012-04-17]. ISBN 258 809 536 00.

Instrumente der Wirtschafts- und Investitionsförderung: Beteiligung des Bundes an Auslandsmessen [online]. 29.8.2011. [cit. 2012-04-20]. Dostupné z: http://www.auswaertiges-amt.de/sid_1FE2E5F9D0102494E2708D355BA1B326/DE/Aussenpolitik/Aussenwirtschaftsfoerderung/AkteurePartner_node.html

Kulturjahr Chinas in Deutschland 2012 [online]. 2012 [cit. 2012-05-05]. Dostupné z: <http://www.cn2012de.com/deindex.aspx>

Low Carbon Future Cities [online]. 2011 [cit. 2012-04-25]. Dostupné z: <http://www.lowcarbonfuture.net/>

Low Carbon Future Cities (LCFC) [online]. 2012 [cit. 2012-04-25]. Dostupné z: http://www.wupperinst.org/en/projects/proj/index.html?projekt_id=372&bid=29

Merkel plant deutsch-chinesisches Wirtschaftswunder. *Focus.de* [online]. 28.6.2011 [cit. 2012-04-12]. Dostupné z: http://www.focus.de/finanzen/news/aussenhandel-merkel-plant-deutsch-chinesisches-wirtschaftswunder_aid_640900.html

Mr Wen goes to Berlin [online]. 28. 6. 2011 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://www.economist.com/blogs/newsbook/2011/06/germany-and-china?page=2>

Peking chce omezit vývoz vzácných kovů, shodují se analytici [online]. 20.10.2010 [cit. 2012-04-13]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/c1-47346110-pekings-utina-vyvoz-vzacnych-kovu>

Prodej aut v Číně a Indii rapidně stoupá [online]. 14.10.2010 [cit. 2012-04-13]. Dostupné z: <http://www.hybrid.cz/novinky/prodej-aut-v-cine-indii-rapidne-stoupa>

Regierungskonsultationen in Berlin. *Wirtschafts- und Handelsabteilung der Botschaft der Volksrepublik China in der Bundesrepublik Deutschland* [online]. 30.6.2011 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://de2.mofcom.gov.cn/aarticle/bilateralvisits/201107/20110707633130.html>

Timeline of the Boxer Rebellion [online]. [cit. 2012-05-06]. Dostupné z:
<http://asianhistory.about.com/od/modernchina/a/Timeline-Of-The-Boxer-Rebellion.htm>

Vertretungen der Bundesrepublik Deutschland [online]. 2012 [cit. 2012-04-20].
Dostupné z: <http://www.china.diplo.de/Vertretung/china/de/Startseite.html>

VW baut neue Werke in China - Autokonzern investiert 10,6 Milliarden Euro [online].
28. 6. 2011 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://www.hna.de/nachrichten/wirtschaft-finanzen/wirtschaft-lokal/baut-neue-werke-china-1300519.html?cmp=defrss>

World's Largest Automakers Of 2011 (Projected): GM Wins, Toyota Takes 3rd [online].
20.6.2011 [cit. 2012-04-16]. Dostupné z:
<http://www.thetruthaboutcars.com/2011/06/world's-largest-automakers-of-2011-projected-gm-wins-toyota-takes-3rd/>

Seznam příloh

1. Výběr významných událostí v německo – čínských vztazích v druhé polovině 20. století
2. Vývoj vzájemného obchodu Německa s Čínou

Příloha č. 1

Výběr významných událostí v německo – čínských vztazích v druhé polovině 20. století

11. 10. 1972

Navázání diplomatických vztahů mezi Spolkovou republikou Německo a Čínskou lidovou republikou.

Říjen 1975

Helmut Schmidt jako první kancléř SRN oficiálně navštívil Čínu.

Červenec 1995

Čínský prezident Juany Zemin navštívil SRN jako první čínská hlava státu od založení ČLR roku 1949.

Listopad 1996

Roman Herzog navštívil Čínu jako první německý prezident od znovusjednocení země.

2002

Čína předstihla Japonska a stala se hlavním asijským obchodním partnerem Německa.

Květen 2004

Při návštěvě čínského premiéra Wen Jiabaa byl dohodnut mechanismus každoročního setkání předsedů vlád.

Listopad 2005

Čínský prezident Hu Jintao při návštěvě Německa podepsal dohody o spolupráci v oblasti kultury, dopravy, zdravotnictví a telekomunikací.

Květen 2006

Založení strategického dialogu na úrovni vicepremiérů při návštěvě Angely Merkelové v Číně.

Září 2006

Podpis dohody o mládežnických výměnách.

Srpen 2007

Představení tříletého projektu „Germany and China - Moving Ahead Together“ na podporu spolupráce v oblasti kultury, turismu a životního prostředí.

Leden 2009

Prohlášení o společném úsilí o stabilizaci globální ekonomiky v době finanční a hospodářské krize při návštěvě premiéra Wena v Německu.

Červenec 2010

Společné Komuniké o pozvednutí partnerského dialogu na ministerskou úroveň.

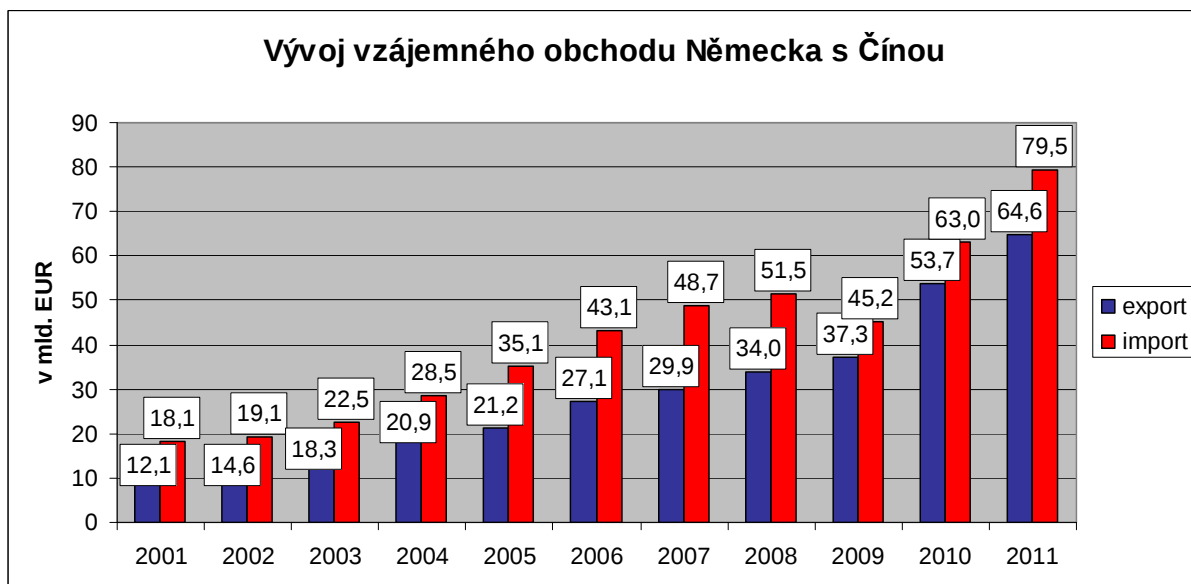
Červen 2011

První mezivládní konzultace v Berlíně.

Zdroj: *Backgrounder: Major events in China-Germany relations* [online]. 2011 [cit. 2012-05-01].

Dostupné z: http://news.xinhuanet.com/english2010/china/2011-06/28/c_13954322.htm

Příloha č. 2

Zpracováno autorem na základě: *External and intra-EU trade - A statistical yearbook - Data 1958-2010* [online]. [cit. 2012-05-01]. ISBN 978-92-79-21690-9. Dostupné z:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-GI-11-001/EN/KS-GI-11-001-EN.PDF